

Zbigniew A. Żechowski

Sesja Leninowska na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 15/1, 137-138

1961

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

tecje Łódzkim, pracują w różnych dziedzinach na różnych stanowiskach¹. Stosunkowo wielu z nich to pracownicy naukowcy przeważnie w Łodzi i w Warszawie. W Łodzi na 10 pracowników naukowych katedry socjologii I i II 7, w tym dwoje na stanowisku docentów, uzyskało magisterium z socjologii, bądź z historii u profesorów socjologii. Magistrami Uniwersytetu Łódzkiego z tych zakresów jest także większość (7 na 11) pracowników Łódzkiej Pracowni Zakładu Badań Socjologicznych.

HABILITACJE Z SOCJOLOGII W 1960 ROKU

Trzy habilitacje w zakresie socjologii odbyły się w 1960 r. Na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Warszawskiego w maju 1960 r. zakończony został przewód habilitacyjny dra Zygmunta Baumana, który habilitował się na podstawie pracy, *Klasa — ruch — elita. Studium socjologiczne dziejów angielskiego ruchu robotniczego*¹. W czerwcu 1960 r. na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego zakończony został przewód habilitacyjny dra Zygmunta Gostkowskiego. Podstawę habilitacji stanowiła praca pt. *Dziennik Łódzki 1884—1892 — Studium nad powstawaniem polskiej opinii publicznej w wielonarodowym mieście fabrycznym*². W czerwcu 1960 r. na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu ukończony został przewód habilitacyjny dra Janusza Ziółkowskiego, którego podstawę stanowiła praca: *Sosnowiec. Drogi i czynniki rozwoju miasta przemysłowego*³.

SESJA LENINOWSKA NA UNIWERSYTECIE IM. A. MICKIEWICZA W POZNANIU

Z okazji 90 rocznicy urodzin Włodzimierza I. Lenina odbyła się na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu w dniach 30—31 III 1960 r. sesja naukowa, zorganizowana przez Wydział Filozoficzno-Historyczny UAM. Tematyka referatów obejmowała szeroki krąg zagadnień naukowego socjalizmu. Problematyce wpływu Lenina na socjologię światową poświęcone były referaty prof. dra Tadeusza Szczurkiewicza i prof. dra Stanisława Kowalskiego (ten ostatni w formie głosu w dyskusji). Zagadnienie wkładu Lenina do socjologii narodu omówił w swym referacie z. prof. dr Władysław Markiewicz. Dalsze referaty dotyczyły leninowskiej walki z idealizmem subiektywnym w dziedzinie gnoseologii (referat z. prof. dra Stefana Kaczmarka) oraz wkładu Lenina do rozwoju materialistycznej teorii wychowania (referat doc. dra Józefa Kwiatka). Referat wstępny pt. „Lenin jako uczonej: teoretyk i praktyk” wygłosił prof. dr Henryk Łowmiański (wszystkie referaty Sesji Leninowskiej oraz niektóre głosy w dyskusji przygotowywane są obecnie do druku w Wydawnictwie Uniwersyteckim UAM w Poznaniu)¹.

Problematyka wzajemnego stosunku leninizmu i socjologii światowej wysunęła się w czasie obrad na czołowe miejsce. Charakteryzując recepcję myśli Leninowskiej wśród uczonych burżuazyjnych, prof. Kowalski stwierdził, że oddziaływanie marksizmu—leninizmu na socjologię światową miało wyraźny charakter w różnych okresach. I tak np. w pewnym okresie czołowi przedstawiciele marksizmu—leninizmu koncentrowali się na krytyce i precyzowaniu roli burżuazyjnych systemów socjologicznych jako systemów usługowych wobec kapitalistycznego ustroju (V. Pareto, Max Weber). W innym okresie wpływ marksizmu—leninizmu inspirował socjologów

¹ Patrz K. Kądzisłowska, *Studia i praca zawodowa, życie społeczne i kulturalne byłych studentów socjologii, filozofii i nauk społecznych*, w tomie II: *Z badań klasy robotniczej i inteligencji*, Łódź 1960.

² „Studia Socjologiczno-Polityczne”, nr 5 (cały numer), Warszawa 1959 PWN, ss. 356.

³ „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Łodzi. Monografie i opracowania”, t. I (cały), Łódź 1960, ss. 247.

⁴ Śląski Instytut Naukowy w Katowicach. Katowice 1960, s. 386.

⁵ Por. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Filozofia, Psychologia, Pedagogika, z. IV, Materiały Sesji Naukowej ku czci 90 rocznicy urodzin Lenina, Poznań 1961.

burżuazyjnych do tworzenia utopii (po Rewolucji Październikowej jedną z takich utopii stanowi praca F. Znanieckiego pt. *Ludzie teraźniejsi a cywilizacja przyszłości*). Odrębny rodzaj wpływu marksizmu—leninizmu na socjologię światową stanowi jego bezpośrednie oddziaływanie i ciężenie na pewnych systemach, jak np. na socjologii Ludwika Krzywickiego czy Stefana Czarnowskiego.

W referacie prof. Szczurkiewicza przedstawione zostały pozytywne sądy o socjologii leninowskiej tych uczonych zachodnioeuropejskich i amerykańskich, którzy zajmowali burżuazyjne stanowisko polityczne (np. Kersten, Eiserman, R. Michels) lub polemizowali z ideologią i „utopią” Marksa w oparciu o niektóre elementy filozofii i socjologii marksistowskiej (np. Ernest de Valker). Referat z. prof. Markiewicza wydobyl m. in. oryginalność metodologicznego podejścia Lenina i Stalina do problematyki narodu i ruchów narodowowyzwoleńczych. W. Markiewicz scharakteryzował stalinowską definicję narodu jako metodologicznie najlepszą ze znanych dotąd definicji narodu, chociaż niezupełnie wystarczającą.

Teorie państwa, prawa i partii, stanowiące trwałe wkład Lenina do światowej socjologii politycznej, nie znalazły — niestety — należytego odzwierciedlenia w obradach Sesji. Problematyce tej ma być poświęcona specjalna sesja leninowska Wydziału Prawa UAM.

Z. A. Żechowski

SESJA NAUKOWA NA UNIWERSYTECIE ŁÓDZKIM POŚWIĘCONA 90 ROCZNICY URODZIN W. I. LENINA

W dniach 6—7 kwietnia 1960 r. na Uniwersytecie Łódzkim przy współudziale Wyższej Szkoły Ekonomicznej i Wyższej Szkoły Teatralnej i Filmowej została zorganizowana sesja naukowa poświęcona 90 rocznicy urodzin W. I. Lenina. W otwarciu i obradach Sesji udział wzięli rektorzy wyższych uczelni m. Łodzi oraz pracownicy nauki i studenci. Na Sesję przybyli także: dyrektor Zakładu Historii Partii przy KC PZPR, prof. T. Daniszewski, oraz przedstawiciele władz partyjnych i miejskich.

W czasie Sesji pracownicy nauki wyższych uczelni przedstawili szereg referatów dotyczących różnych zagadnień naukowych i ideologicznych występujących w pracach Lenina. Pierwszy referat pt. *Wydajność pracy w świetle dzieł Lenina* wygłosił doc. dr K. Sokolowski z WSE. W referacie przedstawiono pogląd Lenina na warunki, które są niezbędne do uzyskania wysokiej wydajności pracy.

Drugi referat pt. *Struktura klasowca społeczeństwa rosyjskiego na przełomie XIX i XX w.* przygotowany przez prof. dra J. Szczepańskiego, dr J. Kulpińską i dra J. Kądzielskiego z Uniwersytetu Łódzkiego, wygłosił prof. Szczepański. Referat przedstawił różne zagadnienia dotyczące teoretycznych założeń podziału społeczeństwa rosyjskiego na klasy według kryteriów ekonomicznych i politycznych oraz wyodrębnienia inteligencji według kryteriów funkcjonalnych. W referacie omówiono także problem wzajemnych związków między kierunkami i partiami politycznymi a klasami społecznymi i związany z tym problem krzyżowania się podziałów ekonomicznych z politycznymi.

W pierwszym dniu obrad poza omówionymi wygłoszono jeszcze następujące referaty: *Lenin jako historyk* (autor — prof. dr J. Dutkiewicz z UŁ), *Lenin jako prawnik* (autor — prof. dr J. Litwin z tejże uczelni).

W drugim dniu Sesji wystąpił doc. dr H. Katz z referatem pt. *Aktualność Lenina dla Zachodu*. Doc. Katz stwierdził, że zmiany, które nastąpiły ostatnio w krajach kapitalistycznych, przede wszystkim w Anglii i USA, nie zlikwidowały sprzeczności w ich ekonomice. Nie zachodzi więc potrzeba zmiany teorii imperializmu, sformułowanej przez Lenina.

Jako ostatni referenci wystąpili: doc. dr B. Lewicki z PWSTiF z referatem przedstawiającym